

חולין קיא ע"א - קניא בקופיה

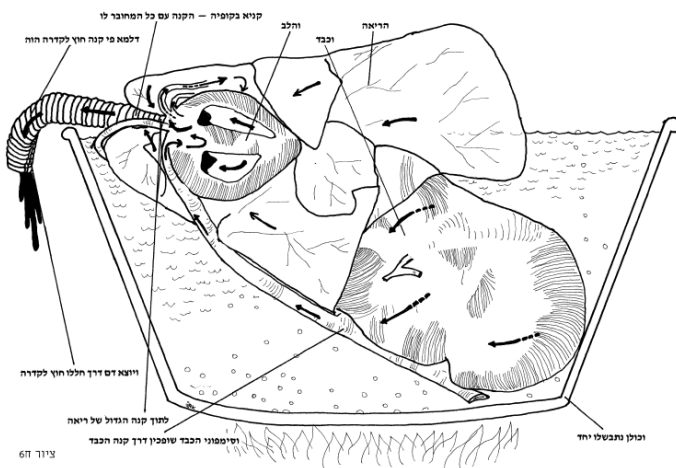
דאנא וינאי בריה דרבי אמי, איקלען לבי יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי, וקריבו לו קניא בקופיה, ואכלנא.

רבי זריקא מספר שהוא וינאי בנו של רבי אמי, נזדמנו לביתו של יהודה בנו של רבי שמעון בן פזי, והגישו לפניהם קניא בקופיה ואכלו אותו.

- מהו קניא בקופיה? קנה של בהמה עם כל מה שמחובר לו, ריאה ולב וכבד, שנתבשלו יחד.
- מהו נתחדש כאן? שדם הכבד מותר לאחר שפירש ממנו ולא אוסר את מה שנתבשל ביחד עמו בקדירה.

רש"י ד"ה דלמא פי קנה חוץ לקדירה הוה מסביר, שסימפוני הכבד שופכין דרך קנה הכבד לתוך קנה הגדול של ריאה ויוצא דם דרך חללו חוץ לקדירה.

להלן קיצור דברים ממה שכתב בספר 'שיחת חולין' (עמ' תקכג-תקכד) למען ירוץ הקורא בו, וודאי טוב ונכון לראות הדברים במקורם אשר נכתבו בטו"ט ודעת.

א. לפי ההבנה הפשוטה ברש"י, אם מניחים את כל ה'חבילה' (=קנה, ריאה, לב וכבד) בקדירה ומבשלים את הכל יחד, כאשר פי הקנה מחוץ לקדירה, הכל מותר, כי הדם שבכבד יוצא דרך הקנה (של הריאה) החוצה.

ב. אלא, שהבעיה היא, שבמציאות זה לא יתכן, כי הקנה והוא הצינור הגדול נכנס הישר לריאה, והקנים האחרים (לב וכבד) נכנסים הישר ללב ולכבד, א"כ איך יצא הדם מהכבד דרך הקנה שמחובר לריאה?

ג. ובתחילה רצו לומר דברים קשים על רש"י שאמר דבריו מחוסר ידיעה במבנה האיברים של הבהמה וזה לא יתכן, שהרי ניכר מפירושו שהיה בקי בזה מאוד.

ד. ויש שתירצו, שדרכם היה לנקב את קני הכבד והלב וכך הדם מהכבד יכול לזרום אל פי הקנה.

ה. וגם זה קשה, דא"כ קיצר רש"י בפירושו מאוד, ואיך לא הזכיר פרט חשוב זה בפירושו?!

ו. וכאן מגיע חידושו של רבי אמיתי בן דוד (מחבר הספר 'שיחת חולין'), שלא הסתפק רק בתיאוריה אלא בדק זאת באופן מעשי, וכך הוא כותב:

"לקחתני קניא בקופיה (ה'חבילה' הנ"ל) ובשלתיו כשפי הקנה אל מחוץ לקדירה, וראיתי במו עיני היאך נשפך הדם ויצא דרך פי הקנה אל מחוץ לקדירה".

ובהמשך הוא כותב שבה התיישבו לו דברי הרופא מ.ג. שהסביר: "שהדם יכול לעבור מקנה הכבד לקנה הריאה ע"י חלחול ופעפוע שנגרם מחוסר הבישול, ואפילו כשאין פתח בין הקנים מחלחל הדם דרך הדפנות".

ולפי"ז הוא מסביר שם את דברי רש"י שכתב: "שסימפוני הכבד שופכים דרך קנה הכבד לתוך קנה הגדול של ריאה", דהיינו שהדם בכבד עובר דרך הדפנות (דרך מקומות דקים ורכים שבו) וזה נגרם כתוצאה מפעפוע הבישול "ויוצא דם דרך חללו חוץ לקדירה".

והכל בא על מקומו בשלום, ודברי רש"י מאירים ומזהירים "ותפון מלכות שלמה"¹.

¹ רש"י - רבי שלמה יצחקי.